

Polismyndigheten
Nationella operativa avdelningen
A 482.566/2024

Dnr: M26006

Remissyttrande avseende revidering av FAP 670-1

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (BYA) är den branschorganisation som representerar Almega Säkerhetsföretagen och Svenska Transportarbetareförbundet i olika branschfrågor. Om de drygt 200 auktoriserade bevaknings- och utbildningsföretag som är våra medlemsföretag kan sägas att de omfattar allt från små och medelstora till de i särklass största auktoriserade bevakningsföretagen.

Sammanfattning

Branschen är övervägande positiv till förslagna förändringar och noterar att flera av branschens synpunkter som lagts fram vid samverkansmöten med Polismyndigheten har tagits väl emot.

Särskilt positivt är förslaget till ändrad struktur för utbildningen, dels i form av ett grundblock för ordningsvakter (grundläggande lärandemål) som även avses bli gemensamt för föreskriven utbildning av väktare och skyddsvakter, dels genom avsikten att tillämpa mätbara utbildningsmål samt en särskilt beslutad kursplan.

Sammantaget förväntas den nya strukturen ge goda förutsättningar för kursdeltagarna att erhålla rätt kompetens för uppgiften samt öka effektivitet och minska ledtider när bevakningspersonal ska utbildas i en annan funktion.

Då kursplan för ordningsvaktsutbildning föreslås beslutas i särskild ordning av Polismyndigheten betonar branschen vikten av att samråd genomförs i god tid innan ändring av kursplanens innehåll. Detta då ändringar av *bilaga 1* till FAP 670-1 avseende grundläggande lärandemål måste ske samtidigt i föreskriven utbildning för väktare och skyddsvakter för att grundblocket även fortsättningsvis ska vara gemensamt och kunna ligga till grund för förkortad grundutbildning i annan funktion.

För bevakningsbranschen är det därför av stor vikt att beslut om kursplan fattas på hög nivå inom myndigheten, varför det snarast bör fastställas i Polismyndighetens delegationsordning inom vilken avdelning och på vilken nivå som sådant beslut får fattas.

Då framtida ändring av kursplan för grundläggande lärandemål för ordningsvakt också påverkar kommande föreskrivna grundläggande lärandemål för väktare och skyddsvakter bör uppmärksammas att sådana ändringar därmed omfattas av samrådsskyldigheten enligt 28 § förordning (1989:149) om bevakningsföretag m.m.

Med hänsyn till de ledtider som krävs för BYA:s omställning av sådan utbildning bör sådant samråd som huvudregel ske minst sex månader innan ny kursplan för de gemensamma grundläggande lärandemålen träder ikraft.

Detta motiverat av att BYA:s utbildningsmaterial, både i tryckt och digital form, behöver revideras, att utbildningsstöd och material måste ändras, att instruktörer och lärare behöver uppdatera sina kunskaper samt att IT-stöd måste programmeras om.

Branschen föreslår även att ytterligare en paragraf (5 kap. 11 §) bör läggas till i syfte att föreskriva vad en kursplan syftar till och vad den ska reglera.

[Remissyttrande avgränsat till de paragrafer där branschen har synpunkter](#)

2 kap. 6 §

Polismyndighetens förslag

En ansökan om förlängning av ett tillstånd att använda ordningsvakter ska innehålla följande uppgifter.

1. Vilken tidsperiod som ansökan om förlängning avser, och
2. om förutsättningarna för det tidigare meddelade tillståndet har förändrats.

Om särskilda skäl enligt 3 § förordningen (2023:422) om ordningsvakter åberopas för förlängningen ska dessa också anges.

Synpunkter

Förlängning av tillstånd regleras av 3 § OF som anger att *"Beslutets giltighetstid får förlängas om förutsättningarna för ett meddelat tillstånd i väsentliga delar är oförändrade eller om det annars finns särskilda skäl. En förlängning av beslutets giltighetstid får meddelas för högst tre år i taget."*

Förordningstexten är tämligen rättfram och enkel, vilket motsvarar syftet med regleringen, dvs. att ett tillstånd i princip ska kunna förlängas utan någon egentlig utredning om förutsättningarna i väsentliga delar är oförändrade. Tillägget om särskilda skäl syftar till att det ska vara möjligt att anföra andra omständigheter utan att dessa har preciserats i förordningen.

Polismyndighetens förslag till föreskrift formulerar om förordningstexten till en egen reglering som gör ansökan mer komplicerad än vad som följer av förordningstexten. Det Polismyndigheten förslagsvis bör föreskriva är istället hur ansökan ska göras (där detaljer kan anges i det formulär som Polismyndigheten kommer ta fram) samt att i ett allmänt råd förklara vad som ska kunna anses utgöra särskilda skäl.

Branschens förslag

2 kap. 6 § utgår helt, istället ändras 2 kap. 5 § enligt följande:

5 § En ansökan enligt 3 § ordningsvaktsförordningen om förlängning av ett tillstånd att använda ordningsvakter ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Allmänna råd

Med särskilda skäl enligt 3 § ordningsvaktsförordningen bör förstås omständigheter som talar för att ett tillstånd ska kunna förlängas trots att förutsättningarna för det tidigare meddelade tillståndet i väsentliga delar har förändrats.

3 kap. 4 §

Polismyndighetens förslag

4 § Tillståndshavaren ska göra det möjligt för tjänstgörande ordningsvakter att vid kallelse delta på Polismyndighetens utsättningar eller andra möten.

Synpunkter

Branschen förstår skälen för förslaget, men det bör tydliggöras att den tid som ordningsvakter då avsätter måste ske inom ramen för den arbetstid som tillståndshavaren avtalat med leverantören, dvs. med det bevakningsföretag som tillhandahåller ordningsvakterna - i det fall det inte är fråga om direktanställda eller frilansande ordningsvakter.

I annat fall finns risk för att bevakningsföretagen får stå för kostnaden för den tid som åtgår, vilket utöver själva deltagandet på utsättningar och möten även kan komma att omfatta restid till och från vilket inte framstår som rimligt.

Förslaget kan annars orsaka att arbetsgivare bryter mot regler i kollektivavtalet gällande bland annat schemaläggning, dygnsvila och veckovila, och därmed åläggas att betala skadestånd för brott mot kollektivavtal.

Branschens förslag

4 § Tillståndshavaren ska säkerställa att på bevakningsobjektet tjänstgörande ordningsvakter, inom ramen för den fastställda arbetstiden för bevakningsuppdraget, ges möjlighet att inställa sig till samt återvända från av Polismyndigheten beslutade utsättningar eller andra möten som myndigheten kallar till.

Tillståndshavaren ska även tillse att utsättningar och andra möten som Polismyndigheten kallar till planeras på ett sätt så att ordningsvaktens tjänstgöring inte bryter mot gällande arbetstidsregler, regler för schemaläggning och förskjuten arbetstid.

4 kap. 1 §

Polismyndighetens förslag

1 § En ansökan om att bli förordnad som ordningsvakt ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Synpunkter

I det formulär som Polismyndigheten hänvisar till i 4 kap. 1 § ser branschen ett behov av att den som ansöker om förordnande ska ange vilket bevakningsföretag eller vilken uppdragsgivare som denne är anställd av.

En sådan ordning skulle göra det möjligt för Polismyndigheten att vid beslut om avstängning eller återkallelse av förordnande enligt 11-12 §§ lagen (2023:421) om ordningsvakter även underrätta ordningsvaktens uppdragsgivare och länsstyrelsen, vilket skulle minska risken för att ordningsvakter fortsätter att utföra sådan tjänstgöring efter återkallelse utan arbetsgivarens vetskap. Detta motiverat av att det inte är rättssäkert om olämpliga personer fortsätter att agera ordningsvakt och därför är det också ur ett arbetsgivarperspektiv angeläget att arbetsgivaren ges en sådan underrättelse.

Som jämförelse har i nya vapenförordningen en systematik skapats som gör det möjligt för arbetsgivaren att få reda på om i bevakningsföretaget anställd bevakningspersonal fått sitt bevakningslånetillstånd att bära skjutvapen återkallat, vilket innebär att arbetsgivaren kan säkerställa att den anställda omedelbart hindras från tillgång till bevakningsföretagets skjutvapen.

Den ordningen har möjliggjorts genom att en ansökan om bevakningslånetillstånd enligt 12 kap. 7 § vapenförordningen ska innehålla uppgifter om namn, person- eller organisationsnummer och hemvist eller säte för det bevakningsföretag där sökanden är anställd, samt att Polismyndigheten enligt 16 kap. 2 § vid återkallelse av ett bevakningslånetillstånd ska skicka en underrättelse till uppdragsgivaren och till länsstyrelsen.

Branschens förslag

Att uppgift om arbets- eller uppdragsgivare ska anges i det formulär som Polismyndigheten anvisar för ansökan om förordnande som ordningsvakt.

Att Polismyndigheten i samband med beslut om avstängning av ordningsvakt eller återkallelse av förordnande ska underrätta dennes arbets- eller uppdragsgivare samt länsstyrelsen.

4 kap. 2 § p. 3

Polismyndighetens förslag

p. 3 Om sökanden har varit bosatt i ett land utanför EU, med undantag för Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, ska utdrag ur belastningsregister eller motsvarande från behörig myndighet i det land eller de länder där sökanden har varit bosatt bifogas ansökan. Den som tidigare har varit förordnad som ordningsvakt behöver inte bifoga utdrag som avser tidsperioder före det senaste förordnandet.

Synpunkter

Branschen är positiv till förslaget, men bedömer att det sannolikt kan bli svårt både för den enskilda individen att få ut ett sådant utdrag från flera av de länder som avses och för Polismyndigheten att, i de fall intyg inkommer, kunna fastställa äktheten av sådana intyg. Branschen har inte kunskap om i vilken grad Polismyndigheten har fungerade kontaktytor med berörda länder, men om så är fallet vore det mest önskvärda, för att så långt som möjligt säkerställa att sådana intyg är korrekta och inte manipulerade, att Polismyndigheten på uppdrag av den sökande begär in sådana intyg från berört land i kombination med en extra avgift för den administration som då tillkommer.

Branschens förslag

p. 3 Om sökanden i mindre än fem år från ansökan har varit bosatt i ett land utanför EU, med undantag för Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, ska sökanden på det sätt som Polismyndigheten anvisar, ge sitt medgivande till Polismyndigheten att hämta in utdrag ur belastningsregister eller motsvarande från behörig myndighet i det land eller de länder där sökanden har varit bosatt. Om sådana utdrag inte kan inhämtas ska ansökan som huvudregel avslås. Den som tidigare har varit förordnad som ordningsvakt behöver inte bifoga utdrag som avser tidsperioder före det senaste förordnandet.

4 kap. 6 §

Polismyndighetens förslag

Den som inte tidigare har varit förordnad som ordningsvakt ska, som en del av lämplighetsprövningen enligt 9 § lagen (2023:421) om ordningsvakter, visa att den är lämplig för uppdraget som ordningsvakt genom att

1. springa 2 000 meter på högst 12 minuter
2. lyfta och i minst 15 meter dra en docka som väger 77 kg eller motsvarande belastning,
3. uppvisa sådana kunskaper i det svenska språket och om svenska förhållanden som krävs för att utföra uppdraget på ett rättssäkert och tillfredsställande sätt, och

4. uppvisa personliga egenskaper och mognad som är förenliga med uppdraget som ordningsvakt.

Synpunkter

Det beslut som Polismyndigheten fattar efter prövning av en sökandes lämplighet har formen av ett myndighetsbeslut. De som provas ska därför ges samma förutsättningar avseende på vilket sätt som proven genomförs. Prov som genomförs ska även ha en tydlig koppling till ordningsvaktens arbetsuppgifter för att vara motiverade att ligga till grund för bedömning av en sökandes lämplighet.

1. Löptestet

Branschen kan, avseende kravet på samma förutsättningar, konstatera att provet att springa 2000 meter genomförs under helt olika förutsättningar. Exempelvis får vissa sökanden göra provet vintertid utomhus på kuperad terrängbana, i andra fall utomhus i regn eller hårt väder, medan andra provas inomhus i en uppvärmd idrottshall. Sammantaget kan branschen konstatera att de olika förutsättningar som råder vid detta prov inte är acceptabelt ur ett likabehandlings- och rättssäkerhetsperspektiv, dvs. lika villkor råder inte.

2. Lyfta docka och dra

Branschen menar att prövningen missgynnar de som aldrig genomfört ett liknande test tidigare på så vis att den som kan vara väl så lämpad att tjänstgöra som ordningsvakt riskerar att misslyckas på grund av att man inte känner till eller hinner tillägna sig den teknik som krävs för att klara provet. Det är givetvis viktigt att en färdigutbildad ordningsvakt kan klara ett sådant lyft och drag av person, men detta är snarare något som ska läras ut under utbildningen och bör inte vara avgörande för bedömningen av en sökandes lämplighet.

3. Uppvisa kunskaper i svenska språket och svenska förhållanden

Branschen menar att det bör konkretiseras med vad som avses med svenska förhållanden. Det behöver inte nödvändigtvis fastställas i föreskrift, men av den information som ges på polisens hemsida och som ges till den som ansöker om att bli ordningsvakt, bör detta krav tydligt beskrivas så att den som ansöker bättre förstår vilka kunskaper och på vilken nivå som krävs för att kunna bedömas som lämplig.

4. Uppvisa personliga egenskaper och mognad

Även här menar branschen att det bör – om kravet ska stå kvar - konkretiseras med vad som avses med personliga egenskaper och mognad på samma sätt som anges under p. 3.

Branschens förslag

6 § Den som inte tidigare har varit förordnad som ordningsvakt ska, som en del av lämplighetsprövningen enligt 9 § lagen (2023:421) om ordningsvakter, genomföra lämplighetsprövning på det sätt som Polismyndigheten anvisar på www.polisen.se i form av

1. arbetsprov avseende fysisk förmåga,
2. drogtest, samt
3. personlig intervju.

Den som inte mer än tre år före ansökan av Plikt- och provningsverket eller annan myndighet erhållit ett provresultat som av Polismyndigheten bedöms uppfylla minst motsvarande krav som föreskrivs av p. 1 behöver inte genomföra arbetsprov avseende fysisk förmåga.

Sammanfattning

Genom den föreslagna ordningen kan Polismyndigheten lättare justera proven vid behov, samt att sökanden i samband med ansökan får en konkret och detaljerad information om vad som kommer att provas och vilka mål som måste uppnås för att bedömas som lämplig. Branschen är givetvis tillgänglig för samverkan i detaljfrågor kring hur berörda prov ska utföras och bedömas.

5 kap.

Polismyndighetens förslag

1 § En utbildningstimme ska motsvara 45 minuter studier.

Synpunkter

Konsekvensutredningen behandlar i avsnitt 4.5.1 inte begreppet studier utan talar istället om undervisning. Skillnaden mellan dessa begrepp som branschen ser det, är att undervisning mer tydligt syftar till att lärare eller instruktör ska vara närvarande och undervisa, oavsett om detta sker fysiskt i en undervisningslokal eller på distans via digitala mötesplattformar, medan studier kan avse att kursdeltagaren ska tillåtas arbeta på egen hand, dvs. utan närvarande lärare eller instruktör i form av så kallade självstudier.

Branschens egen utbildning av bevakningspersonal sker genom BYA och erfarenheten är dels att det är svårt att kontrollera om alla kursdeltagare har rätt fokus och engagemang vid distansstudier, dels att det faktiskt förekommer att det är någon annan än kursdeltagaren som "klickar" igenom självstudier och tillhörande kontroller. Avsaknad av fysiskt närvarande lärare eller instruktör i egenskap av förebild och överförare av praktisk erfarenhet av hur yrket ska utföras innebär att den normskapande effekten av utbildningen minskar vilket kan leda till sämre ordningsvakter.

Förslaget innebär därför en risk för att kvalitén på ordningsvaktsutbildningen inte når avsedd nivå, vilket kan leda till att den som förordnas som ordningsvakt inte har tillräckliga kunskaper för uppdragets utförande, vilket framför allt kan bli ett bekymmer ur ett rätts-säkerhetsperspektiv men även för de bevakningsföretag som behöver anställa ordning-svakter.

Polismyndigheten kan givetvis själv avgöra vilka metoder man anser att tillämpa, men branschen vill redan nu betona att det inte är önskvärt att begreppet studier implementeras i kommande föreskrifter för väktare och skyddsvakter.

Branschens förslag

1 § En utbildningstimme ska motsvara 45 minuter undervisning.

Polismyndighetens förslag

2 § Den som deltar i en utbildning ska med godkänt resultat genomföra teoretiska kunskapsprov och bedömningar av utbildningsmoment för att bli godkänd på utbildningen.

Synpunkter

För godkänt resultat ska kunskapsprov genomföras, både teoretiska och praktiska. Begreppet bedömningar av utbildningsmoment framstår som vagt och de prov som genomförs bör istället vara kopplade till de fastställda utbildningsmålen för att bli godkänd.

Branschens förslag

2 § Den som deltar i en utbildning ska genomföra teoretiska och praktiska kunskapsprov som styrker att kursdeltagaren uppnått godtagbar kompetens i förhållande till fastställda utbildningsmål för att bli godkänd på utbildningen.

Polismyndighetens förslag

3 § Den som deltar i en utbildning får, utöver ordinarie teoretiskt kunskapsprov, genomföra högst två omprov per kurstillfälle. Teoretiska kunskapsprov ska genomföras inom tre månader från påbörjad utbildning.

Synpunkter

Branschen ser positivt på att möjligheten till omprov fastställs och konkretiseras. Önskvärt är att det även för praktiska prov ska finnas möjlighet att genomföra omprov.

Branschens förslag

3 § Den som deltar i en utbildning får, utöver ordinarie teoretiska och praktiska kunskapsprov, genomföra högst två omprov vardera per kurstillfälle. Kunskapsproven ska genomföras inom tre månader från påbörjad utbildning.

Polismyndighetens förslag

4 § Den som deltar i en utbildning och inte genomför teoretiska kunskapsprov eller bedömningar av utbildningsmoment med godkänt resultat får erbjudas plats på samma utbildning först efter att ett år har förflutit sedan det senaste kurstillfället

Synpunkter

Branschen ser positivt på att även möjligheten att åter erbjudas plats fastställs och konkretiseras.

Branschens förslag

4 § Den som deltar i en utbildning och inte genomfört teoretiska och praktiska kunskapsprov kopplade till utbildningsmålen med godkänt resultat får erbjudas plats på samma utbildning först efter att ett år har förflutit sedan det senaste kurstillfället.

Polismyndighetens förslag

5 § Grundutbildningen ska

1. ha de kunskapsmål som anges i bilaga 1, och
2. utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

Grundutbildningen får förkortas för den som ska genomgå förkortad grundutbildning enligt 4 kap. 4 § andra stycket. De utbildningsmoment som innebär en upprepning av redan inhämtade kunskaper och färdigheter får undantas från grundutbildningen för ordningsvakter, om Polismyndigheten bedömer att det är lämpligt.

Synpunkter

Första stycket p. 2

Det är positivt att styrningen av utbildningen delas upp i en föreskriven del och en separat kursplan. Detta skapar bättre förutsättningar för att genomföra ändringar och anpassningar, exempelvis till ny lagstiftning eller nya riktlinjer.

Det framgår dock inte vilka riktlinjer som ska gälla för Polismyndighetens fastställande av kursplanen. Varken föreskrift eller konsekvensutredning beskriver hur processen ska genomföras i praktiken.

Det framgår inte heller vad kursplanen ska reglera. För en fungerande likriktning, främst i *bilaga 1 del 1*, mellan grundutbildning till ordningsvakt, väktare och skyddsvakt krävs att kursplanen är utformad på ett för ändamålet lämpligt sätt. Det är därför av stor vikt att det finns en tydlig process för samverkan med berörda aktörer.

En riskfaktor i det avseendet är om ansvaret för kursplanen koncentreras till en enskild funktion eller tjänsteman inom Polismyndigheten då det kan medföra att utbildningens innehåll, mål, utbildningsmetoder, lärarbehörighet och särskilt godkännandekrav ändras utan tillräcklig förankring eller möjlighet till remiss. Detta såväl internt inom Polismyndigheten och externt gentemot andra berörda aktörer.

För att branschen ska förstå vilka förväntningar en arbetsgivare kan ställa på en ordningsvakt samt vilken kompletterande kompetens som kan behöva tillföras för att den anställda ska ges rätt förutsättningar att utföra olika typer av uppdrag är det av väsentlig betydelse att det finns fastställda övergripande kunskapsmål samt att aktuell kursplan finns publicerad på www.polisen.se.

Andra stycket

Branschen ser positivt på att det finns en tydligare reglering av när en förkortad grundutbildning för ordningsvakter kan erbjudas. Det är dock viktigt att denna bedömning sker på sakliga och jämförbara grunder. I detta avseende hänvisas till synpunkterna i punkt 1 och 2 samt till förslag i *bilaga 1*.

Branschens förslag

5 § Grundutbildningen ska

1. ha de kunskapsmål som anges i bilaga 1, och
2. utformas och genomförs enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

Grundutbildningen får förkortas för den som ska genomgå förkortad grundutbildning enligt 4 kap. 4 § andra stycket.

De utbildningsmoment som innebär en upprepning av redan inhämtade kunskaper och färdigheter får undantas från grundutbildningen för ordningsvakter om Polismyndigheten bedömer att det är lämpligt.

Polismyndigheten ska samverka med arbetsmarknadens parter, branschorganisationer samt andra berörda aktörer vid fastställande och revidering av kursplanen.

Branschens förslag på ny paragraf till 5 kap. avseende Kursplan

Motivering

Införande av en kursplan är helt nytt och kommer få stor betydelse för utbildningens utförande. För att tydliggöra vad som avses med kursplan bör syfte och ramar fastställas i föreskrift, så att osäkerhet inte uppstår om vad den ska reglera och på vilket sätt.

Det bör även fastställas i Polismyndighetens delegationsordning inom vilken avdelning och på vilken beslutsfattarnivå som beslut om kursplan ska få fattas. För bevakningsbranschen är det angeläget att sådana beslut fattas på hög nivå och efter samråd med bevakningsbranschen, då kursplan för utbildning av ordningsvakter även kommer att få påverkan på bevakningsbranschens grundutbildningar för väktare och skyddsvakter.

Branschens förslag

5 kap. 11 §

Med kursplan i denna föreskrift avses det dokument som Polismyndigheten beslutar i särskild ordning för att beskriva mätbara delutbildningsmål kopplade till kursens ämnen och övergripande mål.

Utbildningsmålen ska vara skrivna enligt Blooms taxonomi (2001). Kursplanen ska även innehålla källhänvisningar till samtliga mål, samt eventuella behörighetskrav på läraren.

9 kap.

Polismyndighetens förslag 9-12 §§

9 § Huvudduk, kippa och turban får bäras till uniform. Vid val av material och utformning ska säkerhetsaspekter beaktas.

10 § En huvudduk ska vara blå och får inte föras med tjänstetecken. Huvudduken ska bäras under föreskriven keps, mössa eller båtmössa vid

1. tjänstgöring utomhus,
2. idrottsevenemang, och
3. tjänstgöring i kollektivtrafik.

Huvudduken får bäras tillsammans med hjälm om det kan ske utan att säkerheten försämrats

11 § En kippa ska vara blå och får inte föras med tjänstetecken. Kippan ska bäras under föreskriven keps, mössa eller båtmössa vid

1. tjänstgöring utomhus,
2. idrottsevenemang, och
3. tjänstgöring i kollektivtrafik.

Kippan får bäras tillsammans med hjälm om det kan ske utan att säkerheten försämrats.

12 § En turban ska vara blå och får inte förses med tjänstetecken. Turbanen får bäras tillsammans med hjälm om det kan ske utan att säkerheten försämrats.

Synpunkter

Branschen avstyrker förslagen till 9 - 12 §§. Trots att begreppet uniform syftar till likformighet och neutralitet innebär förslaget dels att alla ordningsvakter inte kommer bära likadan uniform, dels att religiös tillhörighet signaleras. Konsekvensen av en sådan ordning blir att den avsedda och väsentliga symboliken med en neutral och enhetlig uniform urvattnas samt att tydligt signalerande av enskilda ordningsvaktens religiösa tillhörighet dels kan skapa onödiga konflikter, dels att enskilda ordningsvakter i större utsträckning än idag riskerar att attackeras av den som har annan tillhörighet.

Branschen har förståelse för att Polismyndigheten i egenskap av arbetsgivare valt en policy i sitt interna regelverk som tillåter att poliser ska kunna bära huvudduk, kippa eller turban. Men det ställningstagandet betyder inte att samma regler måste gälla för ordningsvakter anställda inom det privata näringslivet. För de bevakningsföretag som är ordningsvakternas arbetsgivare innebär förslaget, som det nu är utformat, att det inte är arbetsgivaren som kan fatta sådant beslut utan att det tvärtom blir den enskilda ordningsvakten som får avgöra om alternativ huvudbonad ska bäras eller ej, dvs. vilken policy som ska gälla utan att arbetsgivaren kan påverka det valet.

Branschen ser även att interna konflikter kan komma att uppstå i berörda bevakningsföretag då turban särbehandlas genom att den tillåts att bäras helt synlig oavsett tjänstgöring. Detta kan i sin tur leda till att de som bär huvudduk eller kippa av rättviseskäl på sikt kommer att kräva att även de ska få bära sina religiösa symboler lika synligt som de som bär turban.

Om förslaget realiserats bör det därför justeras så att bärande av alternativ huvudbonad ska få ske först efter arbetsgivarens medgivande så att varje företag själv får välja vilken policy som ska gälla i företaget.

Branschens förslag

Att 9-12 §§ i första hand utgår, alternativt att varje bevakningsföretag själv får avgöra om sådant bärande ska vara tillåtet. Detta skulle förslagsvis kunna föreskrivas enligt följande:

9 § Huvudduk, kippa och turban får bäras till uniform om ordningsvaktens arbetsgivare tillåter det. Vid val av material och utformning ska säkerhetsaspekter beaktas.

10-12 §§ kan då vara oförändrad.

13 § (omfattas inte av remissen men texten bör ändå ses över)

Polismyndighetens förslag (till varselplagg)

I tabellen nedan framgår hur varselplagg som utformas för att kunna uppfylla krav på personlig skyddsutrustning i enlighet med standarden EN ISO 20471 i övrigt ska utformas för att vara tillåtna uniformsplagg för ordningsvakt.

Synpunkter

Texten kan tolkas som att det är ett föreskrivet krav att för varselväst uppfylla standarden EN ISO 20471. Som tidigare anförts från branschen går det inte att tillverka varselplagg i mindre storlekar som helt uppfyller den standarden.

Att reflexvästar för personalen ska uppfylla vissa krav styrs redan av arbetsgivarens arbetsmiljöansvar, vilket innebär att företagen måste följa de krav som ställs i andra regelverk på eventuella standarder. Det föreskriften behöver styra är enbart hur texten ordningsvakt ska anbringas så att alla ordningsvaktens reflexvästar får ett enhetligt utseende.

Stöd för sådan ändring finns även i konsekvensutredningen på s. 25 där det istället sägs att *"Polismyndigheten bedömer att det inte är lämpligt att myndigheten föreskriver att plagg ska uppfylla en viss standard för skyddsutrustning som syftar till att uppfylla arbetsmiljörelaterade krav på ordningsvaktens arbetsgivare. Däremot ska Polismyndigheten i föreskrifter skapa möjlighet och inte hindra att ordningsvaktens arbetsgivare kan ta fram uniformsplagg på sådant sätt att arbetsgivaren kan uppfylla dessa krav. Det direkta kravet på att varselplaggen ska uppfylla den nyss nämnda standarden har därför tagits bort och omnämns istället upplysningsvist i inledningen av bestämmelsen."*

Branschens förslag till text

I tabellen nedan framgår ett exempel på hur varselplagg kan utformas för att vara tillåtna uniformsplagg för ordningsvakt.

Bilaga 1 – Grundutbildning för ordningsvakter

Polismyndighetens förslag

Del 1, grundläggande lärandemål

Mål 1: Kursdeltagaren ska ha grundläggande kunskaper inom följande ämnesområden.

- Samhällskunskap och generell juridik
- Säkerhetshot och beredskap
- Yrkesetik
- Konflikthantering

- Sjukvård
- Brand
- Utrustning och användande av utrustning

Del 2, fördjupade lärandemål för ordningsvakter

Mål 2: Kursdeltagaren ska ha fördjupade kunskaper inom följande ämnen.

- Regler som styr ordningsvaktens uppdrag, skyldigheter och befogenheter
- Brottsförebyggande, ordningshållande och trygghetsfrämjande arbetsmetodik och tillvägagångssätt
- Polismyndighetens IT-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering
- Arbete med folksamlingar
- Säkerhetskontroller och in- och utpasseringskontroller vid högskoleprov

Mål 3: Kursdeltagaren ska kunna agera i enlighet med de generella krav som ställs på en ordningsvakt och särskilt inom följande områden.

- Praktisk tillämpning av kunskaper inom lärandemål 1 och 2.
- I kontakter med allmänheten
 - agera så hänsynsfullt som möjligt,
 - visa behärskning, och
 - uppträda på ett sätt som inger förtroende.

Synpunkter

Bilaga 1 föreskriver inte några tydligt formulerade kunskapsmål, trots att konsekvensanalysen anger att målen ska vara utformade enligt Blooms reviderade taxonomi. Bilagan innehåller i huvudsak endast benämningar på ämnesområde, då ord som, *ska ha grundläggande kunskap* eller *fördjupande kunskap* är väldigt diffust i så omfattande ämnesområden.

Branschen anser att kraven för godkänd utbildning bör vara tydligt kopplade till att kursdeltagaren uppnått fastställda utbildningsmål. Mot denna bakgrund bör bilagorna kompletteras med övergripande kunskapsmål för respektive ämnesområde, i syfte att skapa en tydlig avgränsning och förväntansbild. Dessa övergripande utbildningsmål kan sedan med fördel brytas ner till mer konkreta mätbara och avgränsade delmål i en kursplan.

Branschens förslag

Del 1, grundläggande lärandemål

Ämne: Samhällskunskap och generell juridik

Kursdeltagarna ska kunna **redogöra för** de rättssäkerhetsprinciper som all bevakningspersonal omfattas av, samt kunna **redogöra för** de rättigheter och skyldigheter som följer vid användande av tvångsmedel och våld, som kursplanen omfattar.

Vidare ska kursdeltagarna **känna till** den process som följer med ett frihetsberövande och de olika instanser som hanterar frihetsberövande personerna och deras roll i samhället, som kursplanen omfattar.

Ämne: Säkerhetshot och beredskap

Kursdeltagarna ska **känna till** vart de kan finna information om aktuella säkerhetshot mot Sverige, samt kunna **beskriva** bevakningspersonalens roll i förhållande till aktuella säkerhetshot samt deras roll i totalförsvaret. Kursdeltagarna ska även **känna till** innebörden av olika agerande i samband med angrepp mot verksamheter där bevakningspersonal tjänstgör.

Ämne: Yrkesetik

Kursdeltagarna ska **känna till** de yrkesetiska regler som kan omfatta bevakningspersonal, både avseende föreskriva som avtalade regler kopplat till yrkesetik.

Ämne: Konflikthantering

Kursdeltagarna ska kunna **utföra** de fysiska tekniker och metoder som kursplanen omfattar, samt kunna **redogöra** för de mentala-, taktiska- och verbala förhållningsätt som kursplanen omfattar.

Ämne: Sjukvård

Kursdeltagarna ska kunna **utföra** de moment inom akutsjukvård, som kursplanen omfattar.

Ämne: Brand

Kursdeltagarna ska kunna **utföra** de moment inom brandbekämpning, som kursplanen omfattar.

Ämne: Utrustning och användande av utrustning

Kursdeltagarna ska kunna **visa** att de kan hantera den utrustning för våldsanvändning som kursplanen omfattar, samt kunna **redogöra** för de krav som ställs för att få bära och använda denna utrustning.

Del 2, fördjupade lärandemål för ordningsvakter

Kursdeltagaren ska

- kunna **redogöra för** de regler som styr ordningsvaktens uppdrag, skyldigheter och befogenheter,
- kunna **beskriva** ordningsvaktens arbetsmetodik och tillvägagångssätt för brottsförebyggande, ordningshållande och trygghetsfrämjande arbete,
- kunna **utföra** tjänstgöringsanmälan och avrapportering i Polismyndighetens IT-system,
- ska i grupp kunna **utföra** de olika tillvägagångssätt och **tillämpa** de arbetsmetoder som förväntas av en ordningsvakt i arbete med folksamlingar,
- ska kunna **redogöra för** rutiner och arbetsmetoder i samband med säkerhetskontroller och in- och utpasseringskontroller vid högskoleprov,

- **visa** att denna kan tillämpa kunskaperna från ovanstående utbildningsmål i både del 1 och 2, i en praktisk kontext som simulerar vanligt förekommande arbetsuppgifter för en ordningsvakt, så som tillrättavisningar, avvisande, avlägsnande samt omhändertagande av en ordningsstörande och/eller berusa person, samt
- kunna **visa** att den i kontakt med allmänheten kan agera hänsynsfullt, visa behärskning och uppträda på ett sätt som inger förtroende.

Bilaga 2

Synpunkter

Bilaga 2:s syftesbeskrivning är bra och rimlig. Dock blir mängden av utbildningsmål allt för omfattande i förhållande till avsatt tid för fortbildning, och det blir i stort sett omöjligt att uppfylla föreskrivna "målkrav" och innehåll på avsatt tid.

Bilaga 2 bör i stället fokusera på att skriva om eller komplettera syftet med ett övergripande utbildningsmål som sedan regleras i detalj i kursplanen. Innehållet bör även begränsas till ett koncentrat av innehållet i grundutbildningen, i syfte att dessa två utbildningar går hand i hand och för att likriktningen mellan olika fortbildningar bibehålls.

Branschens förslag

Syfte: Fortbildningen ska säkerställa att kursdeltagaren uppdaterar och upprätthåller de kunskaper och färdigheter som krävs för tjänstgöring som ordningsvakt. Särskilt fokus ska vara på att inhämta ny kunskap sedan det senaste utbildningstillfället. Fortbildningen får enbart omfatta de ämnen och utbildningsmål som anges i *bilaga 1* och i kursplanen för grundutbildning till ordningsvakt.

Bilaga 3

Synpunkter

Bilaga 3 har en tydlig uppdelning mellan syfte och mål vilket är bra. Målen är till stora delar också formulerade med hänsyn till Blooms reviderade taxonomi, vilket är positivt. Branschens har därför inga förslag på ändringar eller tillägg för *bilaga 3*.

Övergångsbestämmelser

Polismyndighetens förslag

p. 5 Ett beslut om undantag från den upphävda författningen i fråga om bärande av uniform eller annan utrustning ska fortsätta gälla till och med den sista giltighetsdag som anges i beslutet. Om beslutet om undantag inte är tidsbegränsat ska det gälla till utgången av 2027.

Synpunkt

Bevakningsbranschen menar att p. 5 är obehövlig och att sista meningen inte är förenlig med allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelser om gynnande förvaltningsbeslut.

Branschens förslag

Att p. 5 tas bort.

Förslag till övergångsregel avseende bärande av gummibatong

Synpunkt

För ordningsvakter som fortfarande bär gummibatong är det ett uttalat önskemål att få fortsätta att göra så.

Branschens förslag

Den som vid ikraftträdandet av denna författning var behörig att bära gummibatong får även fortsättningsvis bära sådan fram till sista december 2029.

Stockholm 2026-05-20

Svenska Transportarbetareförbundet

Magnus Thelander
Central Ombudsman

Säkerhetsföretagen, Almega

Joachim Källsholm
Ordförande

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Martin Bjurhem
Vd